Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

33 997 Vliegramp MH17

Nr. 47 BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juni 2015

Naar aanleiding van de berichtgeving over de presentaties van prof. G.J.R. Maat over het identificatieproces MH17 en het daarop volgende interne feitenonderzoek wil ik u informeren over de uitkomsten van het onderzoek die de politie mij heeft aangeboden.

Allereerst wil ik nogmaals benadrukken dat ik hetgeen gebeurd is zeer betreur, aangezien dit pijnlijk en kwetsend voor de nabestaanden is geweest.

Zoals ik in het debat al heb aangegeven heeft prof. Maat een uitstekende staat van dienst. Prof. Maat is verbonden aan het Leids Universitair Medisch Centrum als emeritus hoogleraar en houdt zich bezig met wetenschappelijk onderzoek en onderwijs op het gebied van fysische antropologie (Handelingen II 2014/15, nr. 80, item 14. Vanwege zijn uitzonderlijke expertise adviseert prof. Maat de politie sinds 2000 bij complexe identificatieonderzoeken. Ook in het identificatieproces van de slachtoffers van ramp MH17 door het Landelijke Team Forensische Opsporing (LTFO, onderdeel van de Nationale Politie) heeft hij veel werk verzet onder uiterst zware omstandigheden. Daarvoor zijn en blijven wij hem zeer erkentelijk.

In academische kringen is het vanwege leerdoeleinden gebruikelijk en noodzakelijk om kennis en kunde met vakgenoten te delen. Ook binnen het LTFO is het gebruikelijk lessen en ervaringen te delen met vakgenoten. Dit gebeurt in besloten kring en binnen het eigen vakgebied.
Nadat bekend werd dat een presentatie over de ramp met MH17 door professor Maat toegankelijk was geweest voor een ruimer publiek en bekend werd dat in de presentatie foto’s van slachtoffers waren gebruikt, is door de politie een intern feitenonderzoek gestart. Dit betrof geen strafrechtelijk onderzoek door het OM, maar een onderzoek binnen de eigen politieorganisatie.

Het onderzoek is inmiddels afgerond. De uitkomst is tweeledig.

kst-33997-47
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

Enerzijds wijst het uit dat prof Maat geen toestemming heeft gevraagd voor de lezing. Hij wist wat de doelgroep van de lezing op 9 april was, namelijk studenten gezondheidswetenschappen en niet alleen vakgenoten forensische antropologie.
Hij heeft daar zaken besproken die buiten het vakgebied van forensische antropologie vallen en heeft foto's gebruikt, die door het LTFO achteraf te herleiden zijn naar één buitenlands slachtoffer.

Anderzijds wijst het onderzoek uit dat het binnen het LTFO ontbreekt aan duidelijke kaders, afspraken en criteria met betrekking tot het geven van lezingen en het vrijgeven en gebruik van (beeld)materiaal afkomstig uit de werkprocessen van het LTFO. Het is in de jarenlange gegroeide werkprocessen en gewoonten van het LTFO gebruikelijk om aan vakgenoten lezingen te geven.

De opvolging aan deze uitkomsten is tweeledig:
1. Een identificatie is een proces met voor individuen een grote emotionele waarde. Prof. Maat heeft niet de discretie en zorgvuldigheid betracht die mag worden verwacht van een wetenschapper die LTFO hierover adviseert. Het handelen van prof. Maat heeft een grote impact gehad op de nabestaanden van de ramp met MH17. De samenwerking met de heer Maat is beëindigd.
2. De schok die deze gebeurtenissen bij de nabestaanden heeft teweeggebracht geeft aan dat het van belang is dat de wijze van samenwerking met derden in een dergelijk onderzoek en het gebruiken van beeldmateriaal bij lezingen en educatie formeel moet worden vastgelegd. Ten aanzien van MH17 is nu afgesproken dat beeldmateriaal van slachtoffers pas mag worden gebruikt na expliciete toestemming van de nabestaanden.

Voor de werkwijze in zijn algemeenheid moet meer aandacht uitgaan naar de afweging tussen het belang van slachtoffers en nabestaanden en het belang van educatie en doorontwikkeling. Het LTFO zal dit in samenwerking met nabestaanden, waaronder de stichting Vliegramp Oekraïne MH17, het Openbaar Ministerie en de betrokken vakgebieden uit de medische wereld uitwerken. De politie heeft inmiddels gesproken met prof. Maat. De nabestaanden zijn per brief op de hoogte gesteld van de uitkomsten van het onderzoek.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur